

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Minden előfizető a „Nemzeti Baleset“ Biztosító Részvénytársaságnál baleset ellen, halál vagy rokkantság esetére 2000—2000 koronára van biztosítva. Ezen kedvezmény csak is az eredeti árban rendelt előfizetőknek szól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
Ide intézendők az előfizetések, legzélszerűben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

HUMOROS REGÉNY.
(5. folytatás.)

A MILLIÓS BABA.

Írta: Tölgyessy Mihály.

III. A névnap ajándék.

Az izgatott ember úgy hadonászott kezeivel, mint az őrült.

Kezeit lefogták és fülébe kiáltották:

— Joungh, maga őrült!

Hamar egy részvénytársaság alakult a helyszínen, mely perc alatt összerakta a hatvan-ezer dollárt.

A pénzt mr. Joungh kezébe nyomták és eltuszkolták, kinek volt is annyi esze, hogy rögtön elsietett.

Most rögtönzött részvénytársaság akarta kiaknázni a helyzetet. Egyikük fennhangon fel is kiáltott:

— Hatvanezer dollár, először!

Most minden tekintet Plumbra irányult. Fog-e már most ígéreni és mennyit?

A milliomos egyszerűen intett kezével, hogy nem megy feljebb, üdvözlő mozdulatot tett kezével és elment.

Ezzel eldőlt a koczka!

Az árverelésnek vége volt!

Ha már Plumb nem ígér többet, akkor ezzel be van bizonyítva, hogy az elveszett kincs csakugyan nem ér többet.

A rögtönzött részvénytársaság kiáltója még egyszer megkoczkáztatta a felkiáltást:

— Hatvanezer dollár először! Erre azonban már senkitem reagált.

Sándor szerb király.

A licitálási kedvnek vége volt! Senkitem akart oly őrült lenni, hogy csak egy czenttel is feljebb menjen.

Most tehát következett volna a kotrás!

Joungh balsejtelmei megvalósultak.

A esőselék szétverte a rendőröket, nekiesett a szemétdombnak, melyet nem-sokára a dulakodók vére áztatott!

És miért? Semmiért!

IV. További kalandok szárazon és vizen.

Mr. Plumb visszasietett a városba. Kocsija a Broadway 67. számú háza előtt állott meg. Ebben van az Erdewing Brothers nagy gyémántkivíteli cég irodája.

Plumb kész volt a világ legnagyobb két gyémántját bármi áron visszaváltani.

A cégfőnöknek előadta idejövételének okát, ez azonban egész tudatlannak tetette magát.

— Uram! — mondá, — semmitsem tudunk erről. Önt alighanem felültették.

Plumb már anélkül is ingerült volt s most kitört belőle az indulat.

— Uram! — kiáltá, — a gyémántok jogszerű tulajdonosa én vagyok és csak félreértésből kerültek a szemétkbe! Nekem tehát ugyszólván elsőbbségi jogom lenne

a visszaváltáshoz. És én ezzel a joggal élni is akarok, mert tudtommal ezek a világ legnagyobb gyémántjai!

— Ugy?! — mondá Erdewing gúnyosan. — Most hallok először, hogy a világ legnagyobb gyémántjai az ön birtokában voltak! Azt hiszem, más sem hallotta!

Plumb ajakába harapott. Ez bizony igaz! Kénytelen volt átlátni, hogy soha életében oly rossz üzletet nem csinált, mint ezekkel a gyémántokkal.

Ugy járt velük, mint az egyszeri ember, ki a gyertyavilágot véka alá rejtette.

Szó nélkül távozott az irodából. Minden jókedve oda volt. E pillanatban úgy érezte magát, mintha egész vagyonát elvesztette volna.

Ily lelkiállapotban ment haza.

Lili már nagyon aggódott hosszas kimaradása miatt s örvendve futott eléje, midőn ismert lépteit felhangzani hallotta.

Komor arcának láttára ijedten kérdé:

— Az istenért, papa, mi történt? Mi bajod van?

Plumb arca felvidult leányának láttára. Gyöngéden megcirógatta bársony arcát és megcsókolta homlokát.

— Légy nyugodt, gyermekem, nincs semmi baj! Csak egy kis üzleti kellemetlenség ért!

— Mióta foglalkozol te ismét üzletekkel, papa?

— Megvallom, csak egyszer adtam rá magam, de meg is jártam nagyon!

Ekkor egész őszintén elmondott leányának mindent.

Lili összecsapta kezeit:

— Oh, istenem, ennek én vagyok oka! — kiáltá sirva. — Én adtam oda a babát Ágnes aszszonynak!

Plumb vigasztalta leányát:

— Nem te, hanem én vagyok oka ennek a balsikernek. Nagyon is ravaszul akartam csinálni a dolgot s rajta vesztettem! Csak azt restelem legjobban, hogy az Erdewing-testvérek engem a hátam mögött kinevetnek! Hidd el, sokért nem adnám, ha a gyémántokat mégis hatalmamba kerithetném! Csak tudnám, hol vannak? Mert kétségtelen, hogy már túladtak rajtuk! Csak tudnék egy megbízható, ügyes embert, aki ezt kifürkészné!

— Mindjárt mondom én neked egyet, papa! — Itt van titkárod, John Bill!

— Ejnye, de eltaláltad, lányom! Ez bizony igaz! John Bill ügyes és megbízható. Azonnal beszélek is vele!

Magához hívatta a titkárt és elmondta neki a tényállást.

John Bill, alig huszonnégyéves, rokonszenves arcú, csinos külsejű és jó modoru fiu volt, ki urát teljes odaadással szolgálta.

Magától értetik, hogy a megbízást elvállalta és biztosította főnökét, hogyha csak lehet, meg fogja oldani a nehéz feladatot.

— Csak legyen ez egyszer ravasz, nagyon

ravasz! — mondá Plumb. — Ha kifürkészi a valót, fejedelmileg meg fogom jutalmazni! Most siessen, mert minden percz drága!

John Bill elsietett.

Künn azonban nem tehetette, hogy még egyszer meg ne álljon és szívére ne szorítsa kezét.

— Oh, mit ért fejedelmi jutalom alatt? — gondolá magában felsóhajtva. — Oh, Lili, Lili —

Többet nem mert mondani! Egy ilyen szegény fiu, mint ő, hogy is merhetné szemét fölemelni egy hétszázszoros milliomos leányához?

De hát a szegény fiunak is van szíve s a szívének legtöbbször nem lehet előírni, mikor és hogyan szeressen!

John Bill elsietett. Lehet mondani, hogy Tommy Plumb ügye a legjobb kezekben nyugodott.

Elérkezett az est. A milliomos korán visszavonult. Nyugodtnak akart látszani, de rettentő izgatottság tombolt bensejében.

Ötvenéves férfi létére az élet különböző fázisai-ban sok mindenféle viszontagságon ment keresztül, de nem emlékezett, hogy lelki nyugalalmát valaha elvesztette volna.

Igen, mert azelőtt egyenes uton járt és nem ravaszkodott! Elve volt: nyíltság és becsületesség!

Csak addig boldogult, míg ezt az elvet követte, de rögtön kátyuba jutott, amint attól eltért.

Mély fohász röppent ki ajakán.

Ekkor egy puha kéz érintését érezte vállán. Összerezzenve hátra nézett.

Leánya állott mögötte, kit ide üzött a nyugtalanság.

— Papa, papa! — mondá aggódó szemrehányással, — mit jelent ez?

— Gyermekem, még fent vagy?

— Nem tudok lefeküdni, mert aggódom miattad!

Plumb Tommyt meghatotta a gyermeki ragaszkodás e megható nyilvánulása. Szomorúsága egyszerre eltűnt.

— No már most csakugyan semmi bajom sincsen! — mondá, miközben megkönnyebbülve lélegzett fel. — Ugy látom, valami gonosz szellem akarta hatalmába keríteni lelkemet. De a gonosz varázslatnak már most vége! Utoljára is csak félmillió dollárt veszitek! Mi az nekem?

— Oh, papám, egy félesztendő alatt megtakarítom én azt neked!

— Jó gyermek! — czirógatta meg üde arcát Plumb Tommy. — Ez valóban nem szükséges!

— De kötelességem! — válaszolt Lili komolyan. — A veszteséget én okoztam.

Plumb meghatottan ölelte át leányát.

— Ne beszéljünk erről többet gyermekem! Vessünk rá keresztet! Nem a pénzt sajnálom, hanem a világ legnagyobb gyémántjait! De most ezekre is azt mondom: üsse kő! Igérem neked gyermekem, hogy többé nem gondolok rájuk! Most pedig fekdjél le aludni, kicsikém!

— De te is, papa!

— Igen, igen, kinesem!

Elváltak. Mr. Plumb hosszan nézett leánya után s ezt mormogta magában:

— Azokért a gyémántokért töröm magam, itt pedig van egy drága kincs, mely mindennél beesebb. Minek nekem más kincs?

Lerázott magáról minden egyéb gondot s föltette magában, hogy felkeresi fekhelyét.

Önkénytelenül eszébe jutottak tehenei, melyeket már napok óta nem látott.

— Ej, ej, Tommy! — mondá rosszalólag, — már öt napja, hogy nem láttad őket és nem túlköltél nekik. Ez valóban nem járja! Nos, majd holnap annál szebben túlkölkölök nekik.

Éppen le akart feküdni, midőn kopogtak ajtaján. Ki lehet e kései látogató?

— Szabad! — kiáltá?

John Bill volt a belépő. Sugárzó arca rögtön elárulta, hogy jó hírrel jön.

(Folytatása következik.)

Innominata.

*Leirjam-e a te neved
Röpke, csacska papirosra,
Hogy a világ gonosz nyelve
Zsákmányképen elkapdossa?*

*Eddigelé félve óvtam,
Most sem bizon emberekre,
Hadd maradjon, úgy mint eddig,
Szivem mélyén eltemetve.*

*Kis pintyöke, nap sugára
S báránnyfelhő fent az égen,
Ők tudják csak, hogy te ki vagy,
Ők tudják csak, mi vagy nékem.*

*Velük közös az én sorsom,
Ő velük és senki mással,
S minden reggel te felőled
Szállnak hozzám hiradással.*

*Báránnyfelhő szól: Most láttam!
Napsugár: Most játsztam vele!
Pinty szól: Ugy daloltam neki,
Hogy a szíve telis-tele!*

*S én azután pintyökéről
S napsugárról hálaképen
Verset írok, vigat, búsat,
Ugy, ahogyan tudok épen.*

*Maradj tovább is elrejtve
Az irigy, rossz emberszemnek.
Hadd irjalak tovább is csak
Édes, kedves névtelennek.*

Feleki Sándor.

A GYERMEKKOR.

Irta: **Bock Ernő Károly.**

A gyermekkor a csecsemő elválasztásával, tehát mintegy első élete végével kezdődik, s tart a fogváltás kezdetéig a hetedik évben; minélfogva a tejfogak korának is lehetne mondani. E korban a gyermek mintegy 42 hüvelykig nő s mintegy 40 fontnyi súlyra gyarapodik. Átlag nő évenként a hossza 2 — 3 hüvelyknyit, súlya pedig $3\frac{1}{2}$ fontnyit; a növekedés azonban e korszak első éveiben erősebb, mint a későbbiekben. A test törzséhez képest a fej aránylag egyre kisebbedik, mindamellett, hogy az agy a koponyában egyre növekszik. A szív percenkint mintegy 85—90-szer dobban. E kort, mely minden más életkorok fölött a test és szellem aránylag gyors kifejlődése által tűnik ki, igen jól lehet két szakaszra osztani, t. i. első és második gyermekkorra.

Az első gyermekkor magában foglalja a gyermek életének második és harmadik, kissé elmaradott gyermekeknél pedig a negyedik évet is. Rágni, járni és beszélni: ime a három mozgás, melyek a gyermeknek e korban lassankint szabaddá lett önmunkásságát jelzik. A kezdetben ez a kor is még nagyon gyarló és nagy a halandóság aránya; de az ellentámasztási képesség általmas befolyások ellenében gyorsan növekszik, a betegeskedési és halálozási arány ellenben gyorsan apad.

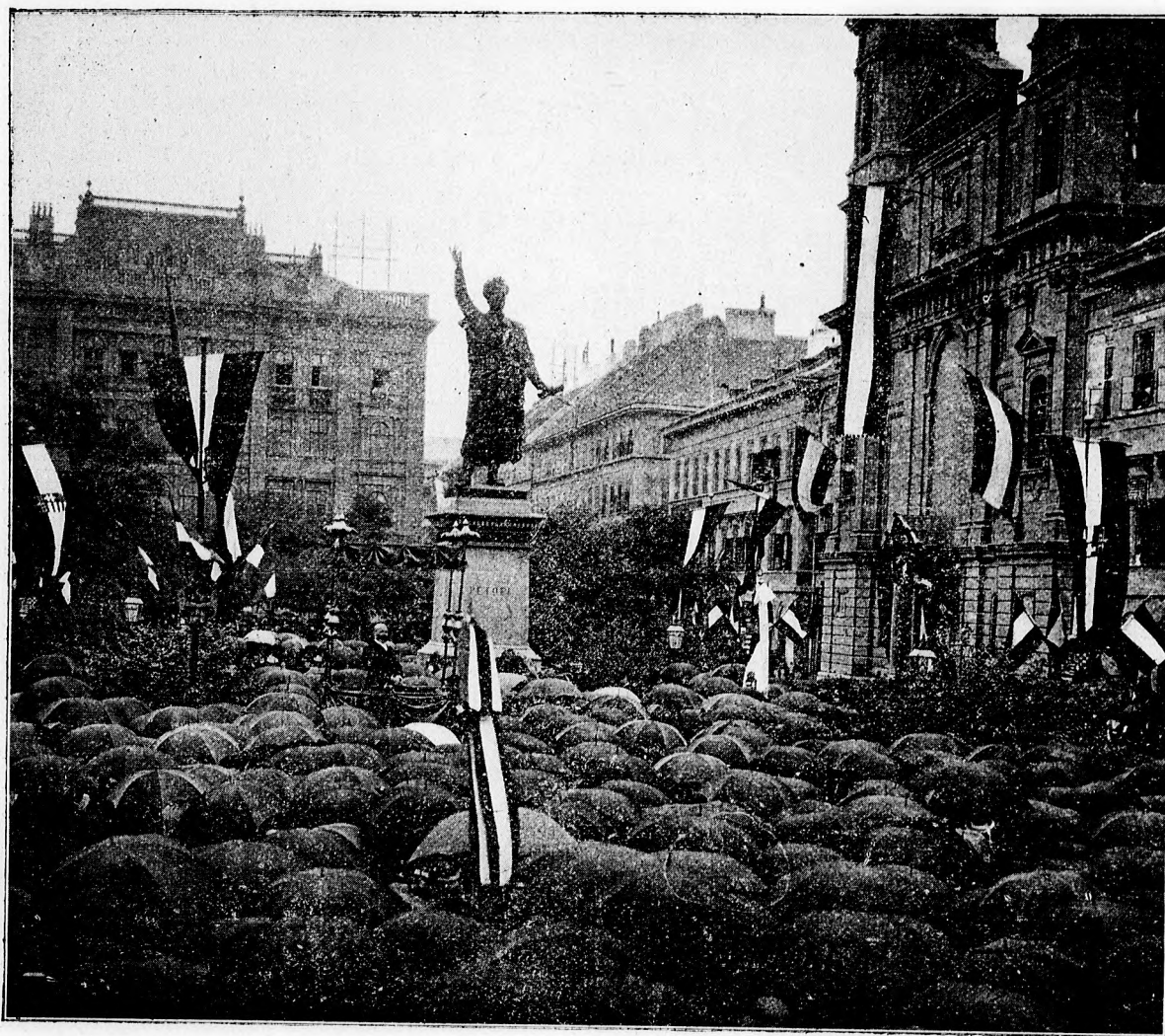
A gyermek fenntartása e korban, úgy mint a csecsemőé, még nagy gondot kíván, kivált élelmére, a levegőre, bőrének tisztítására, a hőmérsékletre, alvására és érzékeire nézve. — Élelmének a kezdetben még kiválólag tejből kell állnia (tisztá tehéntejből kevés tejezúkkal) a többiben pedig csak lassan mehet át folyó eledelről hig- és sűrűbb pépesre vagy kásásra, s végre tömör eledelekre is. Így legjobb a kezdetben huslevest etetni vele tojással s mindenféle lisztes étkekkel, (különösen darával, kétszersülttel, kalácsossal stb.); később nagyony lágú és összeapritott húst tésztás és tejes eledelkkel; s végre a felnőttek ételéből a könnyen emészthető táplálékony- és nemizgatókat. Óvakodni kell különösen az izgató vagy hevítő ételek- s italoktól (fűszerek-, kávé-, tea-, bor-, sertől, hát még a pálinkától!); burgonyát, burgonyából készített ételeket s barna kenyeret is, (melyekre pedig épen a gyermeknek van rendesen nagy étvágya) csak igen szűken szabad a gyermeknek adni. Jó szokás a gyermeket már e korban (evés alatt vagy után) viziváshoz szoktatni, de a vizet nem szabad nagyon hidegen nyújtani neki, (hanem oltva). Ellenben igen rossz divat, ha a szülék a kis gyermeket minden ételben s italban melyet magok élveznek, részesítik. Ennek elkerülése végett jobb a gyermeket evéskor nem is vinni az asztalhoz. — A levegő, melyben a gyermek él (különösen midőn alszik), legyen közép-mérsékű (+12°—14° R.) s a lehetőségig tiszta. Emiatt jó, ha a gyermek annyi időt tölt szabadban, amennyit csak lehet, kerülve természetesen a nyers, hideg, poros levegőt és a léghuzást mivel ez a lélegzési készülékben igen hamar okozhat bajokat (torokgyíkot, hurutot, tüdőlobot). — A gyermek testét (bőrét) még mindennap egész testének meleg vízben való fürösztése vagy mosdatása által tisztán kell tartani, s a fürösztést vagy mosdást legfőleg midőn a gyermek nem jól van (mikor náthás) egyszer-mászor elhagyni. — A légmérsékletnek, melyben a kis gyermek kellőleg

gyarapodhatik, mindamellett, hogy a gyermek teste mind több-több meleget fejleszt, s a hideg most már kevésbé hat rá ártalmasan, mint csecsemő korában, még mindig jó melegnek kell lenni. Különös gonddal kell megóvni a gyermeket hasa és lábai meghűlésétől, mivel ezek nem ritkán veszedelmes kínok okaivá lehetnek. — Csak igen lassan kell a gyermeket, élete harmadik-negyedik évében hidegebb levegőhöz (vékonyabb ruhához) és hideg vízhez szoktatni. Ilyenkoru gyermekeket hideg által edzeni akarni, egészen természetök ellen van, s rendesen, mint a bőr érző idegeire tulságos hatása izgató szer, rossz befolyást gyakorol a gyermek agyára. — Az alvás a kis gyermekekre nézve, minthogy izmaikkal élni még csak kezdenek s ta-

Különösen azonban a nevelésre kell, hogy a szülők az első gyermekkorban fordítsák minden igyekezetüket, mert a jónak és rossznak már ama korban vettetik meg az alapja, s ennél fogva az élet első három évét, a nevelés legfontosabb szakaszának kell tartanunk. Sajnos, hogy a legtöbb szülő épen e korban, gyermekök testi és szellemi fejlődésének első szakában, mely minden későbbi fölött határoz, a gyermeket többnyire csak nézik, s fejlődését a véletlenre bizzák, a helyett, hogy azt észszerű hozzájárulás és vezetés által helyesen irányoznák. Bárcsak azután legalább jó példával nevelnék föl gyermekeiket, minthogy az utánzási ösztön oly hatalmas segédeszköze a nevelésnek! Amde ritka szüle tudja vagy hiszi, hogy a hajlás,

melyet a szellem korán felvesz, vele növekszik, s hogy azt többé ki nem simithatni.

A testi nevelés e korban is a táplálkozásra, alvásra, mozgásra és tisztaságra szorítkozik. Adjuk neki eledelét szabott időben, amellet pedig szoktassuk azt ne mohón, hanem csendesen s főleg tisztán (magát és környezetét be nem rondítva) elkölteni. Ha a gyermek étkezésközben a családi asztalnál ül, ne szoktassuk a felnőttek eme vagy amaz ételéből nyalalodnia, hanem tartssuk szigoruan gyermek-eledele mellett. — Aludni a gyermeknek csak a maga kis ágyában szabad és pedig anélkül, hogy különös segédeszközökkel (dalolással, meséléssel stb.) elaltatnók. A mozgásokra nézve szabály: a gyermeket

— A budapesti Petőfi-ünnepély. —

nulnak, s így azokat pihentetni is kell, még nappal is nélkülözhetetlen. Fektessük le ennél fogva a gyermeket szabott időben (déli étkezése után), vagy éjjeli vagy más nem szoros öltözetében, az ágyba vagy az ágyra, s hogy alvása nyugodt s álmoktól ment legyen, kerüljünk kevésbé előbb minden erősebb érzék-izgatást és szellemi felgerjedést (játékot, mesélést). — A gyermek érzékei a legnagyobb kíméletet s a leggondosabb bánásmódot követelik, valamint alkalmas nevelést is, főleg pedig megóvatást tulságos ingerek ellen. Szemétől nem csak a nagyon erős fényt, hanem a hosszas homályt is távol kell tartani, de kis tárgyakat se szabad nagyon közel juttatni a szemhez. A fülnek épen ugyanígy érthetnek a nagyon erős, mint a nagyon éles és süketítő (sikító) hangok, a szaglász- és izlés érzékeinek pedig erős szagok és csipős anyagok.

azokban minél kevesebbet segíteni, hogy akarát gyakorlatok által jókor kifejtven, ügyességet szerezzen bennök. Azt igenis lehet tenni, hogy némely mozgásaink utánzására ösztönt keltünk benne, például a kezek-lábak mindenféle gyakorlataira, kanalának, poharának megfogására s szájához vitelére, könnyű tárgyak fölvesésére s csendes hordozására, dobálásra s a dobottnak megfogására, ugrálásra és szökdelésre, egyenes és oldalgó járásra, állásra. Kerülni kell azonban minden sokátartó, egynemű s nagyon fárasztó mozgásokat (különösen a lépcsőkön való feljárást, hosszú utat), valamint a sokátartó fennülést, főképp gyengébb gyermekeknél, melyek majd ide, majd oda dőlnek vagy lehanyatlanak. Helyes váltakozás a mozgásban, (jobb és baloldálnak, a test felső s alsó részének mozgatásában), ülésben és fekvésben, (legjobban fekszik e korban a hátán, lószőrrel tömött derekalj

fölött) a gyermekre nézve legjobb. A gyermek folytonos tevékenysége s mozgási ösztöne, milyen az ugrádozás, fiatal állatok hajszolása, egészségére nézve (talán a táplálkozási folyam előmozdítása s az idegrendszer dolgoztatásánál fogva) csakugyan hasznosnak látszik. Kezénél fogva vezetvén a gyermeket, váltsuk fel gyakrabban a jobb és bal kezet, nehogy teste ferde állást vegyen. Ugyanezért kell, ha a gyermeket karon hordozzuk, a két kart gyakrabban felváltani. A beszéd kifejlését a szavak és mondatok tiszta kiejtése s a megneveztük tárgyak előmutatása által segíthetjük elő, miáltal a név hangja s a tárgy képzete szoros egységben nyomulnak agyába. — Tisztaságra a kiürüléseket, továbbá a testet, az öltözetet, evés-ivást illetőleg, már e kornak első kezdetétől fogva kell szoktatni a gyermeket. Természetes szükségeit meg kell tanulnia bizonyos szabott kifejezéssel kijelenteni, s nem-sokára magának is annak módja szerint végezni. Szoktassuk fogait kellőleg tisztítani, evés-ivás alatt magát s ruháját be nem mocskolni, s akármit is pajkosságból be nem keverni. Igaz, hogy a tisztaságnak az öltözetet illető neme némelykor tulságig megy (hiú anyáknál, kik már kis gyermekeikkel is pompázni és páváskodni szeretnek). —

Mi a ruhát illeti, legyen a gyermek feje és nyaka éjjel-nappal fődetlen, s csak midőn szabadban mulat, a nap s a hideg ellen kellőleg védve. Ruhácskája legyen rövid és ne szoros, hogy tagjait, amit csak lehet, kénye szerint mozgathassa. Az alsó testet borító öltönynek és nadrágnak (gatyának) nem szabad a testhez fűzöttnek lenni, hanem vagy válláról függni, vagy pedig hosszú dereku mellénykéhez gomboltnak. Az öltözet súlyának általában egészen a vállakon kell nyugodnia. Lábbelinek legjobb az egylábra szabott szorosan hozzátapadó topány, mivel nemcsak a láb helyes idomálását, hanem a futkosást is leginkább könnyíti. Természetes, hogy az öltöztetésnek az évszakok- s a légmérséklethez képest majd melegebbnek, majd vékonyabbnak kell lennie. Gyengédebb gyermekek, s melyek náthára hajlandók, hadd viseljenek télen át puha gyapju harisnyát.

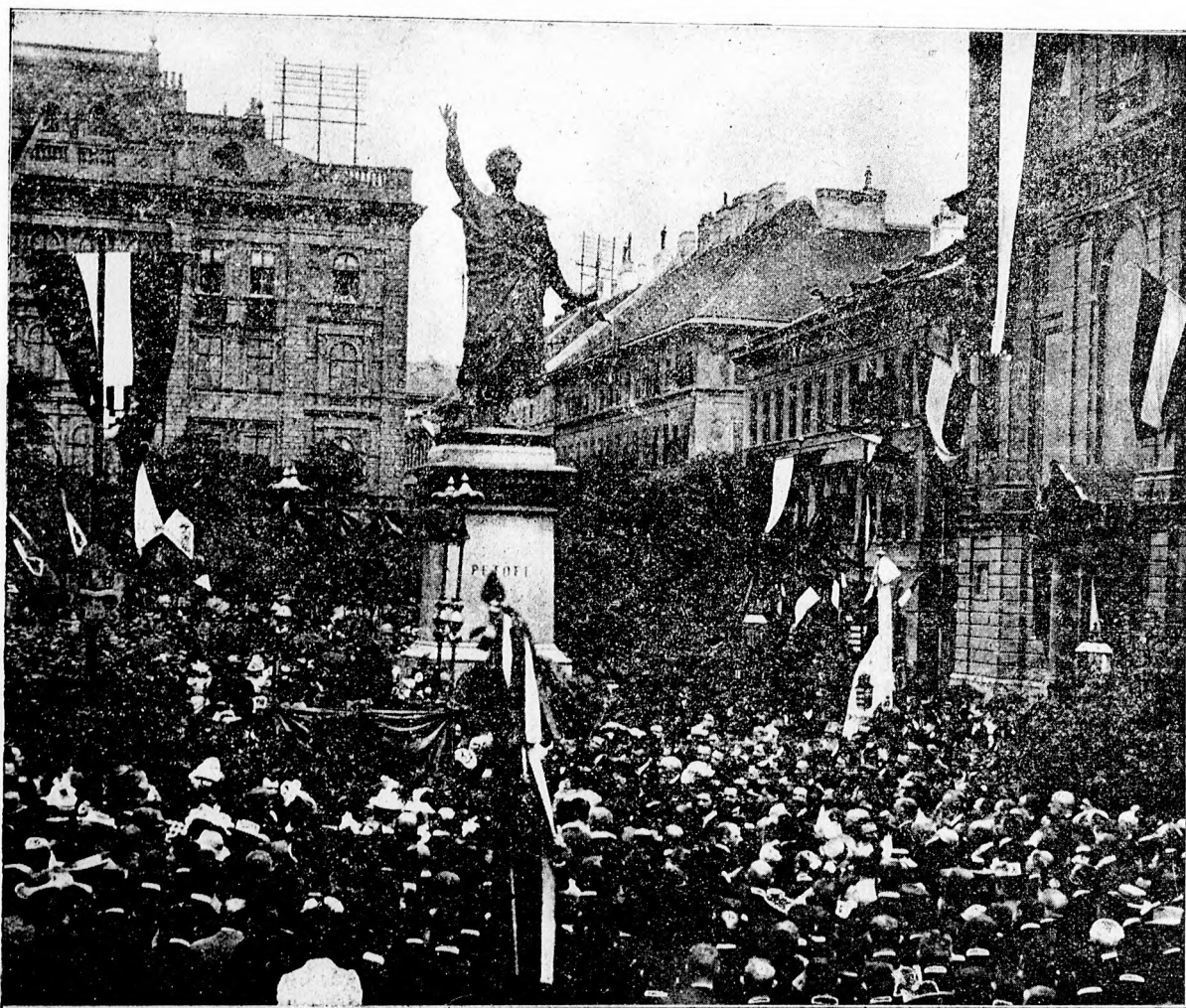
ZSUZSÓKÁRÓL.

Irta: Várnay Dániel.

(Vége.)

Kakodalom napja volt. — Nagy nap az ilyen nap a város végén. Hátha még vasárnap van hozzá, akkor ünnepszamba megy a multság s mindenki emlékezik rája.

... Délelőtt még a kis kertemben voltam. Szép az én kertem nyáron. Ott ültem le az orgonafa alatt a zöld kis lóczára az árnyékban s néztem ki a napsugaras utcára. Templomba ment a sok szelid nép, szép csipkés kendőbe takart ezüstcsattos imakönyvvel a kezében. Mindnek ragyogott az arca, amikor a Pető György háza előtt elmentek, némelyik el is mosolyodott, mert hogy a vén Miska legény nemzeti-szinű zászlót dugott az

—→→→ A budapesti Petőfi ünnepély. ←←←

eszterhéjbe; mondom, mindenki örült, mert hisz tudták, hogy nagy multság lesz itt ma, meg volt rá híva az egész városvég, még a felvégről is lehívtak egynéhány kádármestert, mert úgy dukált tenni.

Hát mit mondjak neked, édes, Pető Györgyről? Ő biz ott szomorkodott a portáján egész délelőttön. Azon mód tisztátlan volt még, ahogy előkerült a hajnali munkából... Hanem, este; este láttad volna a Pető Györgyöt, mikor hazafelé jöttek a templomból, mikéntha csak a középkor dicsőséges világának egy délezeg daliája ment volna előttem, feszült a lábán a fekete magyar nadrág, pengett a sarkantyúja a csizmáján, lobogott a mándli a vállán, piros volt az arca, duhajkodva emelte kezét a levegőbe.

Hanem azután, késő éjjel után.

Ott sétáltam künn egymagamban a Pető György tornácán. Hej, de milyen szép volt az éjszaka, olyan fényesen ragyogtak le a csillagok, mintha itt lettek volna az eperfa tetejében.

Lassan szürödött ki a muzsika a házból, közben egy-egy vigabb legény hangos kurjantása zavarta itt künn a csendet.

Minden csendes volt, még a tücskök sem czirpeltek.

Egy árny közelgett lassan a kapu felé; félő, reszkető árny. Ideért a vége egész a tornácig. Arra indultam a kapu felé. Tudod-e, ki volt ott, édes?... Zsuzsóka, a szomszédék Zsuzsó-kája. Jaj, Istenem, mit akar ez itt, szegény éji vándor?

— Pető Györgyöt keresem, — szólt halkán.

— Más dolga van annak.

— Küldje ki, az égre...

— Nem lehet.

— Szeretem.

— Úgy?!

Kiküldtem Pető Györgyöt, én meg bent maradtam!

Pető György kinyitotta a kaput. A szép holdvilágnál egyszerre meglátta Zsuzsókat; lánglavina ömlött át a testén, reszketett az egész ember fölötté nagy gyönyörében; odaesett a Zsuzsóka lábaihoz a porba, aztán hang nélkül, kéjesen reszkető ajkával csókolta a Zsuzsóka kezét, a ruháját is.

— Visszajöttél... lelkem... gyöngyöm. Üdvösségem, enyém leszel, ugy-e enyém, örökre... a sirba is leviszlek... Gyere, menjünk innen, szökjünk a világ végére... üdvöm... szökjünk — Szökjünk... oh!

Egyszerre künn volt a nagy szekér az utcán zaj nélkül, befogva a lovakat egy perc alatt, aztán se szó, semmisem, gyű, neki a világnak!

Akkor már hajnalodott.

Pető György egyenesre ült az ülésen, kifáradt már az ölelésben, meg a csókolásban. Előttük fehérlett az országút, mint egy hosszú szalag. A Sajó felől hideg hajnali szél kerekedett. Valami hang szólalt meg a zúgásában, mélyen, le a szív fenekéig szólóan:

— Hová!?!... Merre!?!...

Pető Györgynek kezében megremegett a gyeplő, s mintha a szívébe szúrtak volna, egyszerre oda is kapott... Aztán megint beszélt valamit a szélben: feleség, feleség... Eszter! Pető Györgynek megint fájt valami ott belül.

Feleség!... Hát neki felesége van? Akkor hát megesküdött neki, hogy örökké hű lesz hozzá, meg szeretni fogja... S most mit csinál? — Zsuzsóka szólalt meg:

— Édes... Gyuri.

Pető Györgynek rávillámlott a szeme.

— Édes?! — kacagott — le innen, te nyomorult, te rongy, — le, le innen! — bömbölt a leány fülébe s a mi szomszédunk Zsuzsóka egy szerre lent volt a földön.

— György! — sikoltott a leány.

Az rá se nézett, megfordult a kocsijával s indult visszafelé. Mintha ima szállott volna fel a hajnali légből, úgy hangzott utána a leány könyörgése.

— György... bocsáss meg... gyere velem... György!...

Rá se hallgatott. Lassan kocsizott haza. Kis idő múlva visszanézett.

Zsuzsóka lassan ment a Sajó felé.

egy fiatal embert jelent be, ki a háziurral akar beszélni.

— Jöjjön be!

Egy gonddal fésült fiatal ember lép be, aki nevetséges szegletességgel hajtván meg magát, zavarában a zsebéből elővont iratot az urnőnek adja át.

Ez mint a tigris kész zsákmányát, oly mohón ragadja meg mindkét kezével az iratot. Majd egy mozdulatával távozást parancsol az idegennek.

Alighogy betette az ajtót, az addig kényelmesen terpeszkedő férj egyetlen szökéssel neje oldalánál terem.

— Add át az iratot! Engem illet.

— Nem adom.

Ami ezután következett, az csak egy szuró pillantás volt a nő részéről, mely a férjet székéhez szegezte.

— Ah számla!... Egy gyémánt fejék 5000 forint. — Most tudom már, honnan van a kis divának, amivel a lámpák előtt úgy csillog.

A férjesendesen füttyölni kezdett.

— Egy pár karperecz 200 forint.

Egy uzsonnaszervis ezüstből...

Ezért kell hát annyi sok pénz ami vágvölgyi villánk építéséhez s a mérnök mégis zaklat, hogy részére eddig alig utalványoztál valamit.

— Kedvesem! — kezdi a férj száraz hangon, fel és alá járva a szobában, de úgy, hogy neje tekintetét szemével elkerülje — te nem értesz engem. Én nem vagyok az emberek közönséges fajából való. Azokon kívül ugyanis, kik mint igába fogott barmok teljesítik a megérdemelt nyugalom édességeért az eléjük szabott napi kötelemeket, kellenek oly magasan járó szellemek is, kik pezsgést hoznak a társadalomba és élesztik a művészek erejét bőkezűségök által.

Kitört belőle a svihákság.

A nő először szájalomteljes megvetéssel nézte férjét egy ideig s azután csupán annyit mondott neki határozott hangon:

— Mivel álutakon arra birtál, hogy birtokaimat nevedre irassam, nincs ellened más védekezési mód, mint az, hogy pazarlásaid miatt gondnokság alá helyeztetlek.

Ha az ilyen visszaéléseket szemléljük, lehetetlen nagybecsülésünket megtagadni az olyan fenkölt szellemű férfitól, aki teljesen vagyontalan leányt vesz feleségül. Az ilyen házasság a férjet magasztossá teszi, a nőt pedig meg nem alázza, mert ez mindig képes lesz odaadó szerelmével férjét kárpótolni akárminő nagy hozomány elmaradása miatt is. Nehézség itt csupán az oly nőre nézve forog fönn, aki a nőemancipáció eszméjét hamisan fogva föl, magának férjével szemközt is bizonyos veszedelmes színezetű függetlenséget óhajt biztosítani.

Legkevesebb veszélylyel jár e részben az olyanok házassága, akik egyenlő vagyont hoznak a közös háztartás terheinek viselésére.

Végre érdemlegesen kell szólanunk az oly férfiak házassági szándékáról is, akik bár maguk teljesen vagyontalanok, gazdag leányt óhajtanak elvenni. Nyíltan megmondhatom nekik, hogyha ideáljuk lábai elé nem tudnak egyebet tenni egy hangzatos czimnél, melyet örököltek, egy tisztí kardbojt-nál, mely akárminő becses legyen is, végre is ezekkel közös, soha senkisem fogja őket tisztázni a hozományvadász gyanujától. Vannak azonban esetek, midőn a férfinak fényes egyéni tulajdonai az óhajtott arának vagyonát kellőképpen ellensúlyozzák. Az ilyeneket föl nem ismerni és visszautasítani nagy elfogultságra mutat különösen a szülők részéről. Ilyen

A hozomány kérdése a házasságban.

Irta: BAGOSSY BERTALAN.

(Vége.)

Nem eszel édesem? — hangzik a füstfelhőből.

— Köszönöm, nem.

— Miért nem, ha szabad tudnom?

— Telve — a szívem, a lelkem...

E szavakra mély csend következett, mélyesegesebb, mint a zivatar beállta előtt, midőn már a csordultig vannak a sötét felhők s cikázni készülnek a villámok.

Csengettyűszó hallatszik. Épen jókor. Az inas

tulajdonoknak tartom a lángészt becsületességgel párosulva, a szorgalommal megszerzett ismereteket, melyek máris jövedelmező állást biztosítottak birtokosoknak, a családi hatalmas összeköttetést összekötvé az egyéni igyekezettel és okos szerénységgel. Megjegyzem továbbá, hogyha valaki például ötezerforint évi jövedelmet tud felmutatni elfoglalt állása után, szerénytelenség nélkül tarthat számat: gazdag leány kezére, mert fizetése legalább százezerforint tökének felel meg.

De az egyéni értéket gyakran éppen a gazdagok nem tudják kellőképpen méltányolni. „A rongyosak!” — szól bizalmas körben a vagyontalanok tömegén végig tekintve egy többszörös háziúr, aki még mint kereskedő pár év előtt minden ezifra szobaleánynak „kezeit csókolom”-mal köszönt. „Hogy rázzák a rongyot a földnélküli Jánosok”.

Egy ilyen hirtelen meggazdagodott többszörös háziurnak lakásában vagyunk.

— Leányom! Egy csöppet sem tetszik nekem, hogy te ezen schonnaiakkal oly szívesen foglalkozol.

— Engedj meg atyám! A te Margitod sohasem fog szégyent hozni rád. De egy Visontay, Várady mindig tarthat annyit őseitől öröklött nevére s családja tisztességére, mint én a Weiszéra.

— Nem úgy értem. Csak ne titkolózzál! Az a Naményi különösen nem tetszik nekem. Mi!? Há?

— Ha őszinteséget kívánsz tőlem, tartozom azzal neked — felel a kedves gyermek zokogva. Mindennek én vagyok az oka. Mi Naményivel szeretjük egymást s csupán a te áldásodért esedezünk. Ó igen fényes tehetségű... A miniszternek a jobb keze...

— Abból ugyan semmi sem lesz. Mit is beszélsz te fényes tehetségről? Mivel mutatta meg? Van földje, háza, vannak részvényei? Itt a tehetség — kiált zsebére ütve. A minisztert pár hónap múlva kibuktatják s viheti magával a jobb kezét is.

Az ilyenek megtanítják az önérzetes férfit, hogy saját és egy kedves lény lelki nyugalmanak megzavarása nélkül ne vágyják gazdag leányra.

A hozomány, vagy egyáltalában a vagyon sok bajnak kufforrása a házasság megkötése után is. Vagy a férj tulköltekező, merész vállalatokba bocsátkozó, s ez esetben a saját bukásának örvényébe sodorja neje vagyonát is, vagy a nőnek pazarlása hozza magával a férj anyagi romlását is.

Ezen bajokon akart segíteni a francia polgári törvénykönyv, a midőn a jegyeseknek szabad választást enged, hogy megkötendő házasságukban a vagyonkezelésnek következő négy rendszere között válaszszanak:

1. A közösség rendszere. Ennek lényege abban áll, hogy a házasok bizonyos javai egy tömegbe csoportosíttatnak s ez képezi a közös vagyont. Ezen kívül azonban mindegyik fél megtartja saját céljaira vagyonának egy részét, mely személyi birtokának nevezetik. Ugy a közös vagyonnak, mint a nő személyi javainak a férj a kezelője, azon különbséggel, hogy ezen utóbbiakat el nem idegenítheti. A házasság felbomlása után a felek, vagy örökösök a közös vagyonon megosztóznak.

2. A hozományi rendszer. A nő javai ebben is két részre oszlanak. Az egyik részt a hozomány képezi, mely a férjnek kezelése alatt áll s a házasság tartama alatt elidegeníthetlen. A másik részt, mely paraphernális birtoknak nevezetik, a nő kezeli, de a törvényszék, vagy férje beleegyezése nélkül el nem idegenítheti. Ha a férj kezelné a paraphernális javakat is, nejeének, mint megbízójának számadással tartozik.

3. A közösség kizárásának rendszere. Ennél a férj korlátlan kezelője és élvezője ugy a saját, mint neje vagyonának. Ez utóbbit közös megegyezéssel el is adhatja. Mivel azonban ezen rendszer a nőnek alig nyújt valami védelmet, kevés oly házasság létesül, melyben a felek ezt választják.

4. A külön kezelés rendszere. Ebben a házaspár megtartják teljes függetlenségüket vagyonuk kezelésére és élvezetére vonatkozólag. A nő évi jövedelmének egyharmadát köteles a közös háztartás költségeinek fedezésére fizetni. Ingatlan javait férje, vagy a törvényszék beleegyezése nélkül nem idegenítheti el.

Ezen négy rendszer uralkodik Franciaországban. Mint látjuk, ezek megvédik a nő vagyonát egy pazarló férj könnyelműsége ellen s bizonyos függetlenséget biztosítanak számára, de bizonyos hátránnyal is járnak. Mit szólna egy magyar ember, ha felesége nyugtakra szedné föl tőle birtokai jövedelmét, vagy ha az eljegyzésnél mindjárt afölött kellene tanakodni a papával, hogy ugyan melyik rendszert válaszsza a négy közül. Feszültséget hozhatnak ezek a házaselet viszonyába. De Franciaországban ez már annyira átment az életbe, hogy a code civile ezen rendelkezését minden leány ismeri.

Törvényhozóinknak foglalkozniok kell e kérdéssel, ha a rég várva várt polgári törvénykönyvet megalkotják. És akkor, mivel egy jogállamban fődolog, hogy rend legyen, a francia minták után kell indulnunk.

Ne sírj, anyám!

*Ne fordulj el, édesanyám,
Úgyis látom, hogy könyed hull,
Hogyha nézed sápadt arczom,
Zokogástól hangod elfül.*

*Úgyis látom, úgyis tudom,
Hogy tilokban el-el síratsz,
Ne sírj, anyám, édesanyám,
Még eleget megsirathatsz!*

*Ha elalszom egy szép este,
S nem ébredek nyájas szódra...
Hogyha tompán zuhan a hant
Viráglepte koporsómra,*

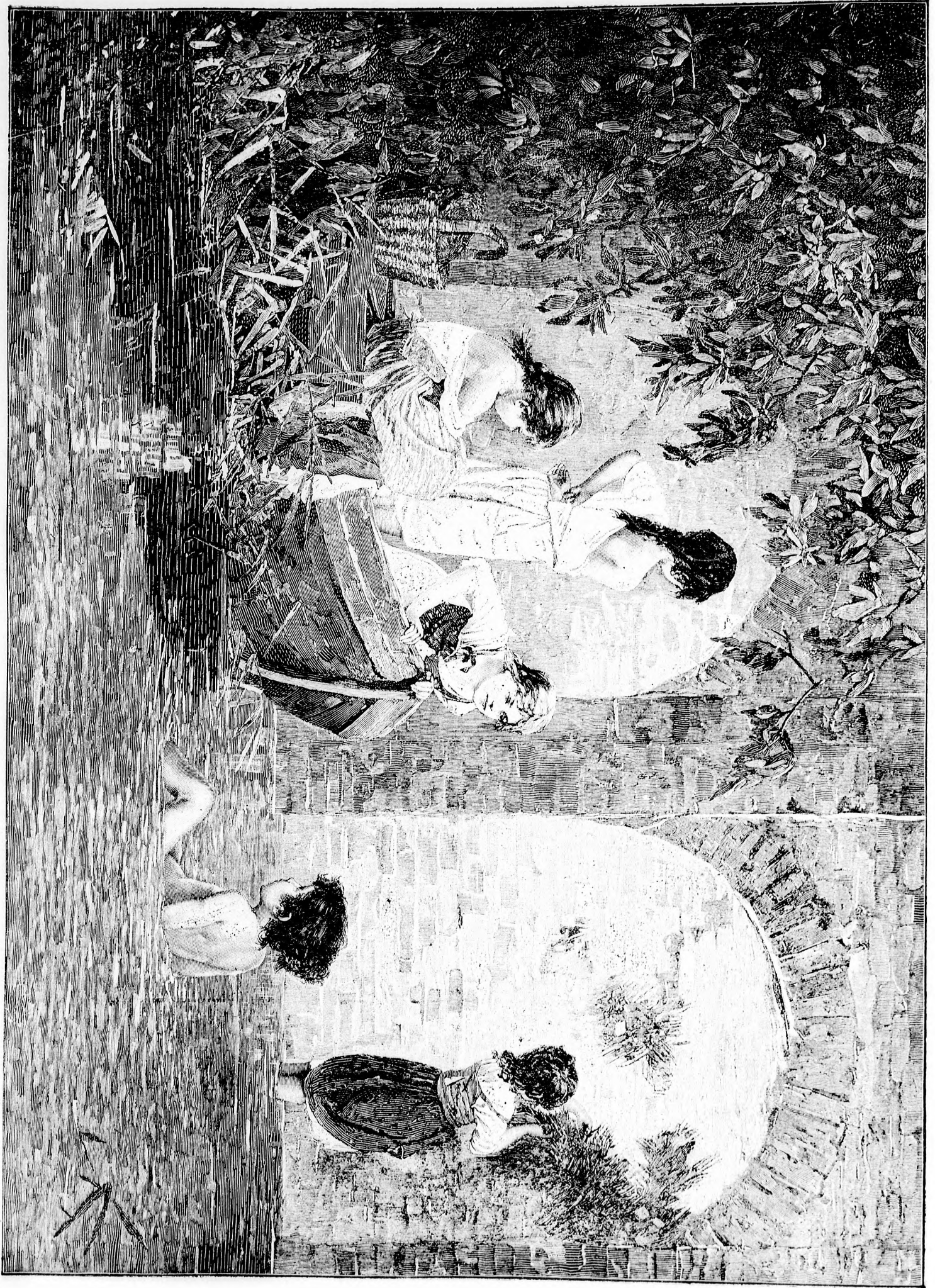
*Akkor sírjál, édesanyám!
Minden könyed legyen vigasz...
S hervadjon el könyeidtől
Az a pazar virághalmaz.*

*Oh, mert tudom, a síromon
Lesz majd virág télen-nyáron...
Bár az élet alig adott
És ha adott, oly nagy áron!*

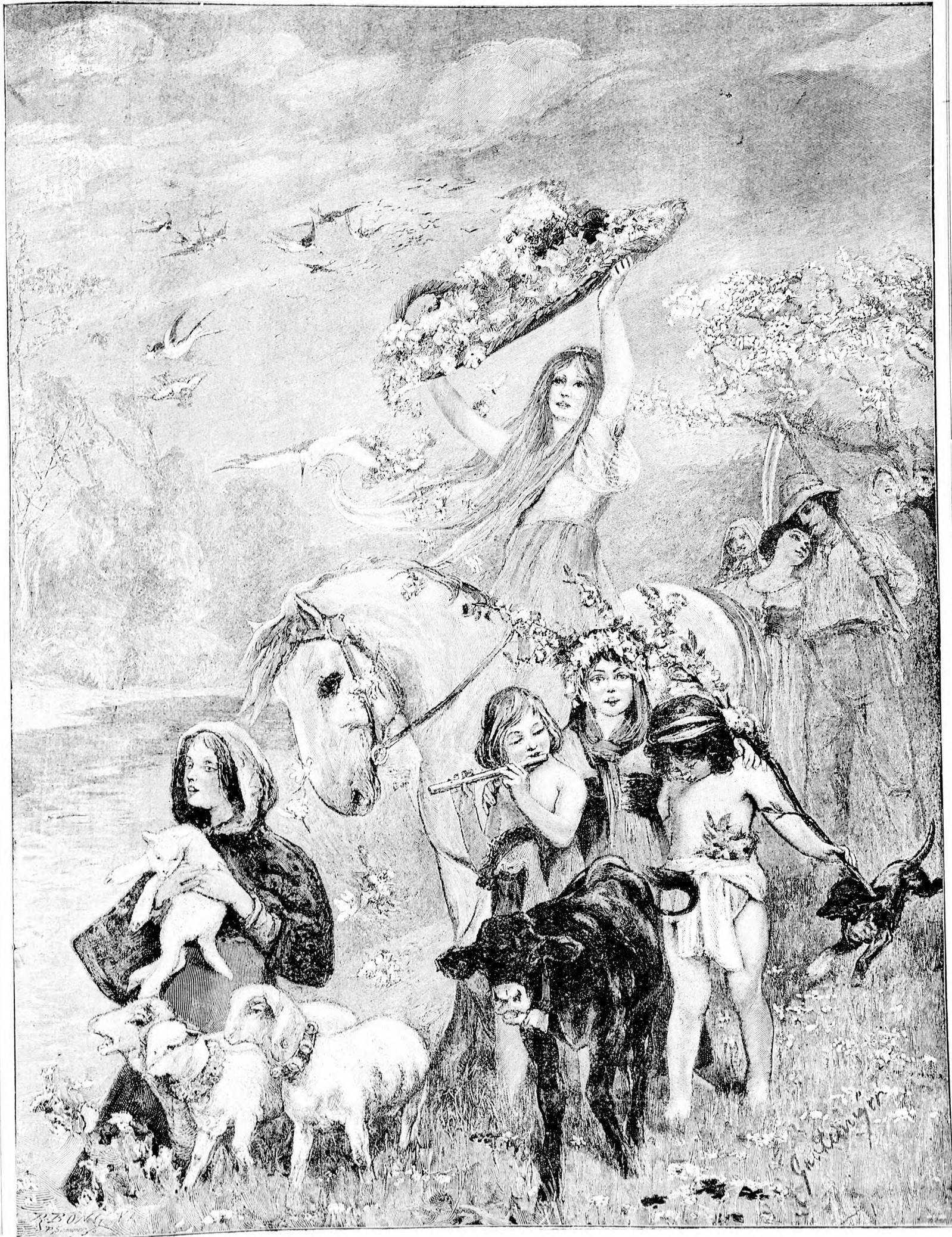
*Forró könyed hervassza el,
Legyen sírom, édesanyám,
Mint életem, virágtalan,
Egy árva fűz borúljon rám.*

*Oh, vagy ne sírj, ne sírj, anyám!
Mert megérezem fájo könyed
S fájdalmamban megőrülök,
Összetépem szemfedőmet.*

M. Nagy Idus.

— A F U R D O . —

— A VIRÁGOK TUNDÉRE. —

Az egyiptomi út.

— Legenda. —

Ahogy Heródes vad parancsolatja
Menekülni készíté a szent Anyát,
És útja Sina homokos pusztáján
És sziklái között vezette át:
Nem volt olyan nehéz, hosszú nagy útja
Ezen a puszta szomorú helyen,
Hisz véle volt hűséges vezetője,
Karjain volt az égi Kegyelem,
S az angyalok ezernyi légiója
Kísérte, védte őket szüntelen.

S a természet is, hogy szolgált folyton!
Mindenkor nyújtott egy vadrózsától,
Ha elterül a földön a sötétség,
Hogy éjszakára befogadja őt.
Aztán ezer lámpát tűzött az égre,
Hogy ne legyen olyan gyászos, sötét
S egy oroszánt adott örül, hogy védje
A szent Családnak nyugovóhelyét,
Amíg a napvilág az éji árnyat
Arany sugárral nem űzi szét.

Gyümölcseivel szolgált egy árva cserje
S tömlőből a vizük ha kifogyott:
Szent József összegyűjté leveléről
Az éj ajándokát: a harmatot.
És új erővel kerekedtek útra,
Ahogy keletről megpirkadt az ég
S nem vették észre, hogy a napsugártól
Lassankint szinte izzó lett a lég.
Mivel a nap, hogy a kiégett puszta
Szomorú, kínos kínos képét elvegye,
A határt magas, karcsú pálmáikkal
S zöldlombú cserjékkel hintette be
S mikor a tűze perzselőre vált már,
Festett eléjük hullámzó tavat,
Nádat himzett és pázsitot szélére
S e kép folyton-folyton velük haladt,
Hogy jólékonyan földje be előttiük
A pusztát s a távol sziklafalat.

A forró napban egy-egy pajkos szellő
Legyezgeté kiizzadt homlokuk,
Míg végre egy hűvös forrás tövében
Ért véget ez a hosszú vándorút,
A pálma, cserje, zöld fű s a madárdal
E helyt minden, minden valóra vált.
Szelid gazellák jöttek játszadoxni
A kis Jézushoz, ha az est leszállt,
Az állatok mind hódolatra jöttek,
Az oroszán vért tagadta meg.
Jézus közelében e vad királytól
Még a félénk gazella sem remeg,
Védve terjeszti a csoport fölébe
Egy-egy bokor zöldlombú ágait.

Igy élnek ők csendes, boldog magányban,
Mert ki zavarná boldog álmaik,
Ki öldöső vágygyal üldözze őket,
Az ember: nincs itt!

Pécsi D. Anzelm.

A vallás a művészetekben.

(Eszttétikai csevegés.)

— Irta: Dr. THERMIDOR. —

vallás alapja az ember erkölcsi létének. Idők folyamán a vallásosság, az istenben való hit sokféleképen változott. Volt kor, a midőn elvetették a pozitív vallást. Ez a francia forradalom idejébe esik, midőn a jakobinusok az Ész kultuszát vallották. De már a legszélsőbb forradalmár, Robespierre észrevette az erkölcsi züllést; birt annyi erővel, hogy feltartóztassa ezt a vallás-ellenes áramlatot és visszaállítsa a „legfelsőbb lény“ tiszteletét. Nyilvánvaló lett, hogy vallás nélkül nincs élet. Az istenben való hit mindenhol létezik és uralkodik. Ennek a mindenfelé megnyilatkozó hatalomnak a legmagasztosabb kifejezést a művész tudja megadni.

Téves nézet, ha azt hisszük, hogy egyesegyedül csak a pap az isten szolgája.

Téves nézet; mert a festő esetjével, az író tollával, a szobrász vésőjével, a zenész hangjaival mindannyian képesek erre.

Nem emeli-e vallásos érzületünket, ha Guido Reni Krisztus-fejét, ezt a bánatosan megható, fájdalmas arcot szemléljük, ha Dante halhatatlan vallásos époszát, a Divina Comoediát olvassuk, vagy ha egy ég felé törő himnusz akkordjait hallgatjuk?!

Nem költik-e fel ezek is az istenség tudatát lelkünkben?

A művész is lehet a vallás hirdetője.

A művész is képes elzengeni, hogy:

— Te Deum laudamus!

* * *

A régi népek közül különösen a görög nép volt az, a melynél a művészetek a hit, a vallás szolgálatába szegődtek. A szobrászok, mint Praxiteles vagy Phydias, isteneik alakját örökítették meg. Előnyös volt rájuk nézve az a körülmény, hogy a görög népnek sajátja volt a szép iránti vonzódás. Ezért isteneiket sem képzeltek elijesztő külsejű torzalakoknak vagy szörnyetegeknek, mint a többi akkor élő népek, hanem azt tartották, hogy oly alakkal bírnak, mint maguk az emberek. A görög nép isteneit emberi formába öltöztette. Így azután, ha a szobrász valamelyik isten képét ábrázolta, mindig az embert vette mintaképül.

A görög szobrok plaszticitását máig bámulják. Méltán, mert a görög ismerte az emberi testet. A görög faj szép volt. S ha az utókor elragadtatással vegyes bámulattal szemléli Praxiteles chef d'oeuvre-jét, a cnidosi Aphroditét, gondolja el, hogy egy Phryne-t vagy Cratina-t örökített meg a művész vésője.

De nemesak a szobrászat, hanem a művészetek művészete: a költészet is sokat kölcsönzött a vallásos elemből.

A görögök két nagy éposza, az Ilyas és Odyssea, amelyeket a világirodalom története az első helyen említ, keresztül és keresztül vannak szöve vallási vonatkozásokkal. Az emberek sorsát az istenek intézik, kik lejönnek az Olympos hegyéről és elvegyülnek a nép közé. Segítségét nyújtanak kedveltjeiknek és megvédelmekik őket az ellenség fegy-

verétől Megjutalmazták az erényt, különösen a bátorságot, de szigorúan büntetik a nagyravágyást. Az ó-kor költői, Homeros, Hesiodos, kizárólagosan eme mythoszok, istenregék után indultak. Oly különös mondhatatlan varázst viselnek ezek a költői termékek. Hellas felhőtlen kék égboltja mosolyog reánk. A nap arany sugarai kedves idyllikus képeket világítanak meg.

A középkor szakadatlan harczaival, küzdelmeivel nem volt alkalmas a művészetek felvirágozására. A keresztes háborúk folyamán keletkezett ugyan költészet, de a művészetek többi ágai tökéletesen el voltak hanyagolva.

A középkor végére, a 15-ik század elejére esik a renaissance ideje. A szó maga azt jelenti, hogy újjászületés. Újjászületése is volt ez az idő nemcsak az emberi gondolkodásnak és világnézetnek, hanem szépművészeteknek is. Újjászületett az ember gondolkodása annyiban, hogy szakított a régi askétikus világnézettel, amely a földet siralom-völgynek tekintette; újjászülettek a művészetek is, mivel eltérőleg eddigi fejlődésüktől, más, helyesebb irányt választottak.

A renaissance korába esnek az ember legnagyobb alkotásai, a szobrászat, építészet, festészet műremekei. A költészet is ekkor emelkedett legmagasabbra. A művészi termékek egy Raphael, Michelangelo, Dante neveihez fűződnek. A renaissance művészeinek főtörekvésük volt az antik görög eszménység kifejezésre juttatása. S mivel a régi görögök művészete tulnyomóan vallásos jellegű volt, szükségképen az új áramlat se zárta ki magából azon elemeket, amelyeket mintaképeiben feltalált. A renaissance művészei, szintén vallásos modorban alkották műveiket.

A festők közül az első helyet foglalja el Raphael Santi, a flórenczi iskola feje és egyuttal utólérhetetlen mestere a festészetnek. Képei, melyeknek legnagyobb része a római vatikánban vannak, keveset kivéve vallásos tárgyúak. Ilyen utolsó műve a híres Transfiguráció, mely szintén egy bibliai eseményt örökít meg. A beteg fiút az apa Jézus apostolaihoz viszi, hogy segítsenek rajta. Ezek tanárestalanul állanak. Nem képesek a gonosztól megszabadítani meggyógyítani. De segély jön váratlanul. Nem a földről, hanem a mennyből. A Megváltó száll le az égből két prófétájával együtt, dicsfénytel körülvéve.

Ez a festmény, mely két látszólag külön, de tulajdonképen együvé tartozó eseményt tár elénk, úgy a kompozíció nagyszerűsége, mint a mesteri szín és árnyékkézelés tekintetében egyedül áll a maga nemében. A föld nyomora és az ég derűje állnak itt szembe egymással: az ember tehetetlensége és tudatlansága és az isteni tökéletesség.

A velencei iskola is a renaissance idejében virágzott. Mestere Tizian volt.

A velencei kép-muzeum, az Academia della bella Arti foglalja magában legkitünőbb alkotását: Mária mennybemenetelét, amit olaszul Assunta-nak neveznek. A földön állnak az apostolok. Komor, sötét alakok. Arczuk fölfelé van fordítva. Valamennyi az ég felé tekint. Viselkedésük, taglejtéseik a borzalommal vegyes csodálatra engednek következtetni. Fejük fölött emelkedik az ég felé Mária. Magasztos isteni kifejezés a tiszta nyugodt arcon, ellentétben azzal az izgatott, lázas, egymáshoz toluló, árnyékba burkolt földi emberekhez, kiket inkább sejtünk, semmint látunk. Tizian e művében ön-

magát multa felül. A szemlélő hiába nézi azt a homályos apostol-csoportot.

Szeme mintegy akarata ellenére odatéved, a hova az égi fény esik, az isteni szűz alakjára.

Rafael és Tizian, az ecset művészetének ez a két halhatatlan örök érdemű maestrója, felismerték azt az irányt, melyet géniuszuknak követni kellett. Ok óriások voltak s alkotásaik is a hatalmas, a nagyszerű jellegét viselik magukon. Tudtak volna mást is teremteni. De méltóbb tárgy, amely inkább megillette volna teremtő szellemüket, nem létezett. S ha az utókor szülötte bámulva áll e mesterművek előtt, nem száll-e lelkébe valami titkos sejtélem? Mit csodál jobban? A művész lángelméjét, a mely alkotásában oly fényesen nyilvánul, vagy az istenség eszméjét, amely épen a művészt készítette, hogy teremtsen. Vagy csak azt akarta volna egy Raphael, egy Tizian, hogy egy festményt lássunk magunk előtt, semmi egyebet?

Nem azt akarták-e elérni, hogy lelkünket ragadják el azok a képek?

Más az, a mikor az ember a művész kezét csodálja: Mily nagyszerű a rajz, az elhelyezés; a fény és árnyék mesteri kezelése mily élethűvé teszi a sima vásznat! Más az, amidőn az ember a művész szellemét csodálja!

Az előbbi maradjon a rajztanároknak, akik ily kicsinyiségekben látják az igazi művészetet. Hiszen ez eltanulható! Gyakorlat és szorgalom, ez az egész. De el nem sajátítható a művész belső lélekvilága. Azt szokták mondani, ha Raphael kezek nélkül is született volna, mégis nagy festőművész lenne.

Való. Ha nem is tudta volna lefesteni azt a képet, mely lelke előtt állott, el tudta volna mondani szavakkal, még pedig úgy, hogy mindenki megértette volna. Vászon, ecset nélkül is élénk varázsolhatta volna a Megváltót, amint lejön két prófétájával a Tábor hegyére, segítséget hozandó a szerencsétleneknek,

Amint látjuk, a híres szobrászok, festők előszeretettel merítették a hit világából. Ugyanígy a költők is. Ugyancsak a renaissance korába esik a legkitünőbb vallásos költemény: Dante örökbeesű „Comoedia“-ja, a melyhez csak a későbbi kor fűzte a „divina“ (isteni) jelzót.

Nyilvánvaló, hogy a klasszikus művészetnek lényeges alkotórésze a vallásos elem. Felhasználták és alkalmazták ezt minden idők minden művészei. S ez irány maradandó értékű. Változhatik, módosulhat ugyan, de meg nem semmisülhet.

Mert létezik-e valami magasztosabb, nagyszerűbb, mint az istenség fogalma? Találhat-e ennél művész fenségesebb tárgyat. S képes-e valami jobban hatni lelkünkre, mint a midőn a költő verseivel, a szobrász vésőjével s a festő ecsetjével mintegy megközelíteni látszik az utólérhetlent?

Nem lopózik-e az áhitat egy neme a legszkeptikusabb szívbe is?

Nem kell-e a kétkedőnek is leborulnia a földre?

Nem kell-e néki is elzengeni azokkal a nagy művészekkel: Te Deum laudamus!

PLYMOUTH RÓZSÁJA.

— Justin Mc Carthy novellája. —

(3. folyt.)

Angol eredetiből fordította: **ifj. Zsoldos Benő.**

Mermészetesen eljött s én magukra hagytam őket. Sétálgattunk együtt ide-oda, én pedig távolabb elrejtőzködtem a fák között. Egy idő múlva, ami nekem órák hosszának tűnt fel, de a szerelmesek előtt kétségkívül csak másodperc számba ment, — Róza felkeresett engem.

— Azt hiszem, jobb lesz bemennünk, — szökt.

— Csakugyan, mert kétségkívül keresésünkre fognak indulni. Nos, elment Arthur? Megértette a dolgokat?

— Oh igen, minden rendben van, — felelt nyájasan. Aztán kezét kezembe vettem s ily vakmerő helyzetben menedégtünk a társalgóterem ablaka felé. — Plymley tábornok kijött a feleségemmel, nyilván bennünket keresve, mi pedig erre hirtelen és némileg szinpadiasan kirántottuk a kezünket egymásból.

— Róza, — szökt Plymley tábornok, — egy kicsit már késő van arra, hogy az ember a fűben sétálgasson!

— Kedvesem, — kérdezte a feleségem márványszerű hidegséggel, — nem gondolod-e, hogy egészen itt van az ideje annak, hogy visszamenjünk a szállodába, nem is szólván arról, hogy Róza könnyen meghűlhet ebben a hűvös esti levegőben?

— Igen, — feleltem megadással. — Isten önnel, Róza!

— Igen, holnap mindnyájan találkozunk a villásreggelinél, — fakadt ki a feleségem élesen. — Hát te meg, te vén kecske, mit akarsz Rózával?

Mikor a lefekvés idején elváltunk, hallottam, hogy a feleségem így szökt:

— Kedves Plymley tábornok, — ön nem gondolja az időt elérkezettnek arra, hogy Róza férjhezmehetne?

— Még nagyon fiatal, — felelt ez elgondolkodva.

— Nagyon fiatal, az igaz, de egyszersmind nagyon csinos és vonzó jelenség s egyáltalán nem nagyon fiatal ahhoz, hogy a férfiak fejét elcsavargassa és a családi élet boldogságát felzavarja.

— Oh, remélem, Róza sohasem fogja az emberek családi életének boldogságát felzavarni, — mondá nagy ünnepélyességgel.

— Remélem, még eddig nem tette meg, — szökt a feleségem. — Aztán Rózának jó éjt kívántam s feleségemmel együtt kissé távolabbra félrehúzódtunk.

— Az elég jó búcsúlövés volt a részedről, — mondtam, mikor már meglehetősen kívül voltunk a lőtávolon.

— Igen, ugy-e az volt? Tudod-e kedvesem, én azt hiszem, — magunk közt szólván, hogy mi jól megcsináltuk a cselvetést és megalapítottuk a két szerető lélek boldogságát.

— Túlhajtottam-e ma a szerepemet? — kérdeztem gyöngéden.

— Oh nem, azt nem is tételezném fel rólad. Egy öregedő házasiember azt a szerepet, hogy t. i. szerelmes legyen egy csinos, fiatal hölgybe: nem is igen viheti túlságba.

Aztán mindketten egymás szemébe néztünk s vidám nevetésben törtünk ki, jelölül annak, hogy teljesen értjük egymást. Hazasétáltunk a holdvilágos úton és megbeszélgettük további terveinket.

— Én azt hiszem, ezt nagyon hamarosan ki kell főznünk, — szökt a feleségem, és megszorította a karomat.

— Igen, én is azt hiszem, — csak nem áll előttem egészen tisztán az, hogy miként?

— Hiszen egy férfi mindig megtalálja az egyenes utat, kivált, mikor az efféle kényes ügyek forognak szóban.

— No hát, találj ki te valami okosat!

— Megpróbálok a dolog nyitjára jönni s aztán majd mindent elmondok neked.

Teljesen meg voltam elégedve ennyivel s többet nem is beszélünk erről a tárgyról azon az éjszakán.

Feleségem nagyon ügyesen fogott hozzá a teendőkhöz. — Érintkezésbe lépett Plymley tábornok nejével és beavatta az egész komédia titkába. Plymleynének, — mint már mondtam, — mindig kedve szerint volt az, hogy a leánya azt a fiatal embert választotta magának, de nem ismerte annyira a választottat, amennyi

nyit feleségem tökéletes lelkiismeretességgel el tudott róla mondani. Plymleyné megkedvelte már a külső megjelenéséből ítélve, de a feleségem fel tudta őt világosítani annak jelleméről, művészi kilátásairól és jelen viszonyairól. Marradele ez idő szerint szállodákban tartózkodott és megbeszélgettük egy *coup d'état*-ra vonatkozó sokféle tervezéseinket. Mert mindnyájan abban a meggyőződésben voltunk, hogy nincs a világon az a valóságos *coup d'état*, mely képes lett volna megközelíteni a mi helyzetünk romantikus nagyszerűségét.

(Vége következik.)

Az erdő szépe.

VOLT.

— REGÉNY. —

Irta: *Sudermann Hermann.*

(19 folyt.)

Magyarra átdolgozta: *K. Beniczky Irma.*

X.

Ugyane pillanatban érezte Leo, mint fut végig a hátán valami meleg és hideg.

— Ostobaság! — gondolta magában. — Az ilyen jajveszékeléstől csak nem hagyom magam megfélemlíteni annyira, hogy bűnbánólag a földre boruljak s lelkiismeretem furdalásaival gyötörjön?

„Mit jajgatsz te, ostoba pap!” — mondta a király. — „Azt gondolod, hogy attól fölébred lelkiismeretem s gyötörni fog engem?”

Leo összereszt. Az öreg szó szerint kitalálta gondolatait.

„És fölkapta a boros-palaczkot, hogy a fejéhez vágja. De az ur fényt vetett rám, nyomorult szolgára, úgy hogy magasztosnak és rémségesnek tüntem föl neki. Felemelt keze lehanyatlott a palaczkkal és egész leverten dadogott: Mit tegyek hát, hogy a jó Ur-isten megint gyermekének fogadjon?” — „Azt széretnéd, ugye?” felelt. Vezeklened kell zsákban, hamuban, gyászolj és sirasd saját bűnödöt, mert hibádnak büze az égnek száll, így szól az Ur, a te Istened.”

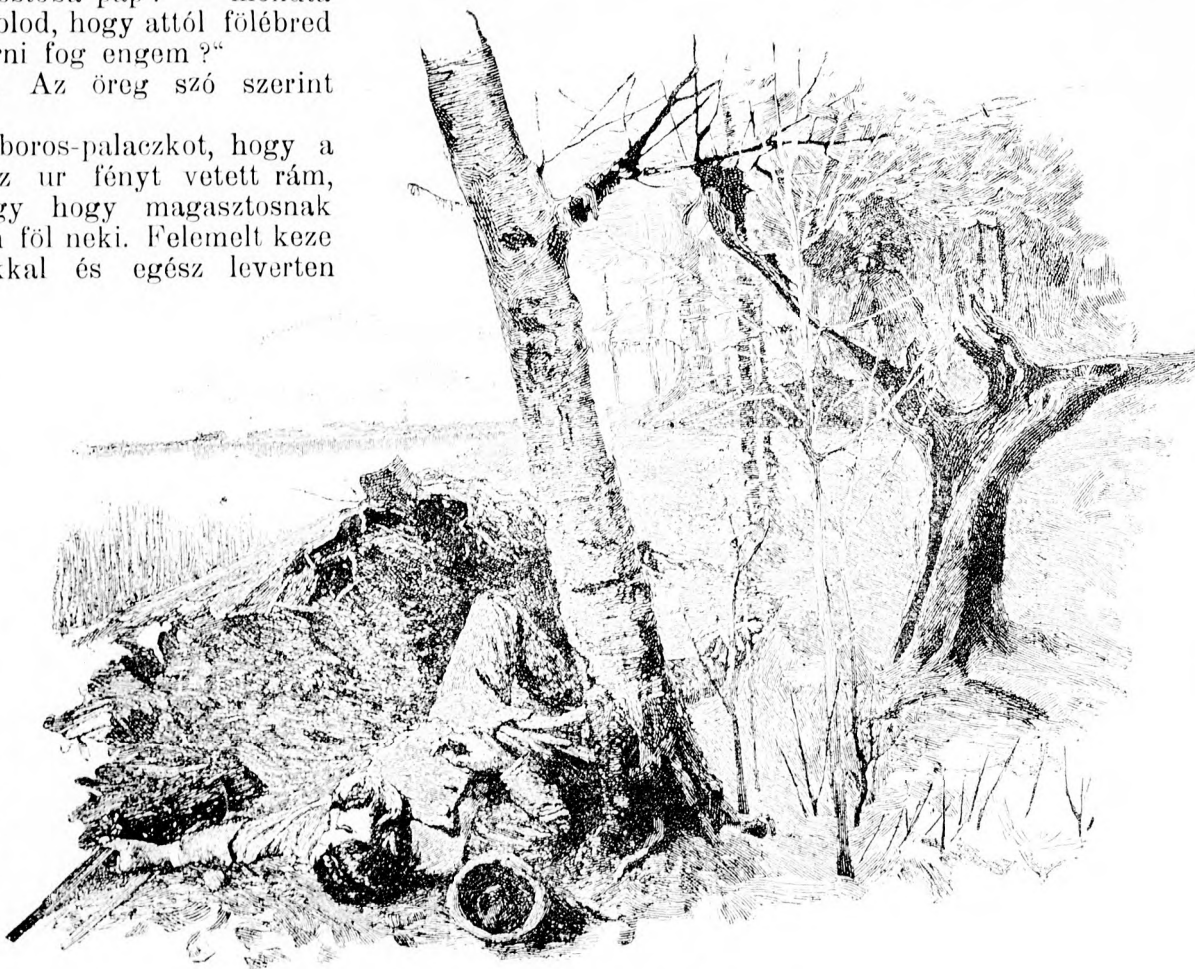
Leo megdöbbenve nézett maga elé. — Az ott fenn — félig próféta és félig bohóc — de igaza van. — A tett büze az égre szállt, azt el nem tagadhatja semmiféle könnyelműség sem.

„És a király fölhaborodott s azt kiáltotta Bethzebanak, ki egész rémülten mellette állt: „Távozz tőlem, esábitónő, mert megúntalak!... Miattad tévedtem a bűn mocsarába, honnan többé nem menthet ki az ég kegyelme sem... Keress magadnak más férjet; többé nem jössz az én szemem elé. — És Bethzeba, ki nagyon szép, gyönyörű asszony volt, tetőtől-talpig, sirva fakadt és eltakarta az arcát. — De én most közbe léptem és így szóltam: „Ne üzd el magadtól, mert ő bűneid társa. Vezeklened kell ő érte, úgy mint magadért és ne különítsd el magad tőle, hogy sohasem feledhesd meg, amit vétettél. Csak úgy engesztelheted ki az urat, kit örökkön-örökké dicsérünk. Amen.”

Hová lyukad ez ki? — gondolta Leo és dacosan vizsga pillantást vetett föl a szószékre, hogy a pap szemével találkozzék, mely összes szemöldei alól lángban forogva feléje irányult.

„Ekkor nagy búbanat fogta el a király szívét.

Térdre borulva kiáltott: Uram, uram, hallgass meg nagy szorultságomban... De az ur nem hallgatta meg. És haragja irva volt az égen lángoló vilámbetűkkel és a mennydörgés hangjával kiáltotta le haragját, hogy a hegyek megrendültek és a vizek rémülten átesaptak a partokon. És a király könyörgött: Segíts nekem az Ur-istenhez kiáltani, hogy fordítsa el tőlem haragját! — Ekkor térdre borultam mellette és így imádkoztam: Uram, uram, szerettem őt, mikor mint fiúcska térdemen ült és ajkaimról hallotta először szent szavadat... És ő hűlelkű vala — és nevetése olyan volt, mint a harang csengése és napod fénye aranyozta meg fürteit, s a ki látta, annak örült a lelke. — Uram, uram, csillag ragyogása lakozott szemében és az ártatlanság tanyája volt a lelke... Vezéresillaga legyen a népeknek — ez volt akaratod, midőn őt fölkenetted helytartódnak, Izrael szent

— Az utolsó jelenet. —

királyi olajával.”

Leo a földre szegezte szemeit. Tovább nem bírta öreg tanítója tekintetét kitarítani. A talaj vörös téglái úgy kápráztatták szemét, mintha vértócsák lennének.

Mély csend uralkodott a zsufolt egyházban. Ezen bibliai szónoklat minden, a legeggyűbb kedélyre is hatott.

Szorultan feszült figyelem látszott a parasztok és napszámosok tompa arcain. Ugy volt, mintha valamennyi érezné, hogy ezen órában is isten fenytő ítéletet hirdetne szolgája nyelve által.

De nem, hogy lehetséges az! Hiszen még azok lelkében sem derengett annak sejtelve, kik legközelebb álltak az elítélthez, kit e dörgő szavak illettek. A mama nyugodtan nézett a dühöngőn buzgólkodó papra, Hertha bátran, emelt homlokkal, sötét tekintettel méregette; Elly koronként lágy,

félénk pillantást vetett a lelkész-család padja felé, honnan Kurt buzgón kaczerkodott vele, már a mennyire a szentelt hely és az a pompás öreg ott fenn engedte.

Johanna térdelt a padban s kezeibe rejtette arcát. Mozdulatlanul maradt, csak néha rázkódott meg magas alakja, mintha titokban zokogna.

Az öreg pap is térdre vetette magát. Forró esdekléssel emelte összetett kezeit az égre, duzzadt arcát könyvek árasztották el. A sirástól elfojtott hangon folytatta:

„Láttad őt lovagolni délczag paripán, én uram istenem, őt, a te szolgádat, gyönyörű volt őt látni hadseregéd élén, midőn az amalekiák ellen indult? Aranyos sisak ragyogott fején és a kard, melyet dicsőségedért forgatott, olyan volt, mint a villám az ő kezében... Hallottad hárfájának zengését, mely oly szépen, édesen szólt dicsőségedre, midőn énekelt és hárfázott s elindult, hogy hazahozza a szent frigszekrényét és pompás házat épített néked cédrusfából és elefántesontból? Elfelejtetted, mennyi jót tett az övével és a néppel, mely fölött uralkodik? Milyen bölesen kormányozott s vidám arccal jelent meg szined előtt?... Ama sok jóért, amit vele tettél — ama sok jóért, amit ő velünk tett, — hozzád fohászodom, oh, uram, nem fogok ezentul sem enni, sem inni, s délben hajadon fővel megyek a napon és meztelen talppal izzó kövezeten, míg meghallgatod könyörgésemet és megújítod a frigyét Dáviddal, a te szolgáddal, az én urammal!”

Megállt és letörülte a könyeket, melyek már a szájába folytak. A padokból itt-ott nyögés hallatszék, egy vén asszony jajveszékelt, mintha nyársra huznák. A zokogás általános lett, Brenkenberg Kurt vállat vont s mosolyogva fordult a tömeg felé, aztán bizalmasan sandított Ellyre.

Leo görnyedten ült ott. Ugy érezte, mintha hideg nehéz kő ereszkedne, fejére úgy, hogy akaratlanul meghajlott a nyaka. Melle megszorult... Végig simított fehér mellényén, mely most is ragyogott hófehéren, de neki úgy tetszett, mintha nagy sárga szennyfoltok volnának rajta elszórva. Szeretne védekezni, emberre van szüksége, kihez szólhasson. Ellyhez hajolt s kényszerült mosolylyal mondta:

— Az öreg ugyanesak kitett magáért.

Elly nagy, üres szemeket meresztett rá, aztán megint az imakönyvbe nézett.

A lelkész újból folytatta imáját, könyörgése egyre hevesebb, buzgóbb lett, könyei folytak és szinte vergődött kinjában és szemei ezalatt egy pillanatra sem fordultak el Leo arcáról.

Ha nem volna egészen természetes, hogy a tőle függő lelkész szónoklatát első sorban a mindenható kegyur és földbirtokoshoz intézze, senki sem vonhatná kétségbe, hogy az egész intő, dorgáló prédikáció különösen neki, egyedül neki szólt. Így hát legalább külsőleg ment volt ama gyalázatos gyanutól, mely bensejében már egész bizonyossá vált.

Torlódó hullámokként, rémes dörgéssel, minden pillanatban megújulva gördültek feléje a paraszt hitszónok szavai, tompa kábultsággal agyát eltöltve. Még teljes erejével küzdött ellene, durva gunynyal akarta legyőzni. — Mind hiába!

Rég elmúlt, feledett ifjukorának képei, melyeket egykori tanítója ügyesen beleszólt bibliai képzelgéseibe, nagyon is hatalmasan csapkodták megpetyhüdt lelkét.

És aztán egyszerre felegyenesedett, mintha ostoresapás érte volna: onnan felülről lehatolt hozzá fenyegetőleg és egyuttal hizelgőn is az a név: „Jonathan“...

Nagyon jól tudta, miért hajol ki annyira az öreg lelkész nehéz testével, mintha kedve volna a bűnbánat nélküli bűnösnek a nyakába ugrani — — jól tudta, miért terjeszti feléje husos ujjait — —

A buzgólkodó kijátszotta legmagasabb tromfját s ha lehetséges, ökleivel is szeretné hatását fokozni.

De arra nem volt szükség!

Jonathan! Ez a név elegendő volt arra, hogy barátja képét panaszkodva és vádolva, lelke elé varázsolja. Lángoló szemét Leo arcára szegezte, ő, a megesalattott és Brenkenberg dörgedelmeibe halk, szorult hangja vegyült, folyton kérdezve:

„Miért tettél így velem?”

Most női sikoltás hangzott közelében — nyögés, mely a rémület által szorongatott torokból jött: Johanna aléltan leroskadt.

Ott feküdt fekete fátyol csomagként a pad árnyában a vörös téglán.

XI.

Komoran, hallgatva tértek haza, s olyan volt az ebéd is, mely azután következett.

Leo nehéz elhatározásokkal küzdött. Azt könnyen lehetett kitalálni, hogy Johanna és az öreg pap dorgáló szónoklata belső összefüggésben van. Még ma tisztába kell jönnie a történeteket illetőleg, azzal tartozik önmagának és házának.

Mint hogy Johanna, mint rendesen, nem volt jelen az ebédnél, a csemegézés után felküldte Herthát hozzá ama kérdéssel, beszélhet-e vele a délután folyamán.

— Mit akarsz tőle ma? — kérdezte az anyja halkkal s kéréleg simogatta kezét az abrosz alatt.

Hertha azt a választ hozta, legyen türelme még egy óráig, a mama még nem érzi magát elég jól, hogy mindjárt fogadhassa.

Leo felkelt az asztaltól s kiment a kertbe, hol a déli nap fojtó hőséget terjesztett. A rózsák epedve hajoltak lefelé, a tó meleg felszínén hatalmas, lusta pontyok sütkéreztek... Az omladozó pyramis oldalán bágyadt fényben ragyogtak az aranybetűk, akár ócska üvegtöredékek, egy ósének hőstetteit hirdelve, ki a csatában elesett.

— Az bizonyára sokkal nehezebb helyzetekből kivágta magát, — gondolta Leo s feltette magában, hogy többé nem hagyja magát sarokba szorítani papi jajveszékélés által.

A tompa nyomás eloszlott agyáról; kissé vastag, daczos humora ismét felülkerekedett.

Megnézte az órát. Még félóra — épen elég idő, hogy egy szivart elszíjon. A pörkölő hőségben egy padra vetette magát, kényelmesen eregette a kék füstkarikákat s jólesett neki, hogy a meleg testét átjárja.

De Johanna könyözött képe mindig előtte lebegett.

Mindig bizonyos büszke tisztelettel viseltetett irányába s egészen boldog volt, ha nyugodt, megközelíthetlen modorát levetette az ő kedvéért s vele közölte bizalmasan töprenkedő gondolatait.

Ambár mindazt a fellengző verselést, melylyel Ulrik diákkorában a komoly társnőt dicsőítette, mindig kigunyolta, de mégis úgy tűnt föl neki Johanna, mint a legmagasztosabb női lény. És midőn a fölavatás utáni napon a barátság imolájában frigyét kötöttek az egész életre Ulrikkal, akkor Johannát titokteljesen átvitték a szigetre, hogy áldást mondjon, mint papnő arra, ami legszentebb volt előttök a földön.

A kastély toronyórája hármat ütött — s fölriasztotta Leót, ki ama benső testvéri élet emlékeibe merült.

Johanna lakása az első emeleten volt, a pusztá társalgó terem mellett. Kopogtatására nem felelt senki. Belépett egy nagy félhomályos szobába, melyben nem volt egyéb, mint apró padok és asztalok. A falon nagy képek — a bibliai történelemből valók — függtek s fehér táblákon fekete betűsorok, az ablaktáblák be voltak hajtva.

Ez hát az a híres „kötőkola“, mely Halevitz kastélyát naponta kisedővödává változtatta! A szobában nem volt senki. Az ajtófüggöny nyílásán át látta a mellékszobában nővére fekete alakját behunytt szemmel támlányban pihenni.

Kékesbe játszó fénysávok vonultak harántosan a félhomályon keresztül. Ezen sávok egyike Johanna fakó arcára esett, vörhenyes-szöke haja, melyet máskor a fekete fátyol takart, egészen vörös színt játszott.

Leo megállt és szemlélte, tanulmányozta az árnyakat sovány orcáin, a száját környező redőhálózatot és azt a bizonyos kemény inszerű vonalat, mely az álltól kezdve végig vonul a nyakon, s melyet semmiféle művészet el nem tüntethet.

Leo fázott. Mi mindent izlettetett meg vele az élet, mióta világgá ment, mint ama fényes gavallér fiatal neje, hogy most, alig harmincz éves korában zilált kedélyvel és fonyadtan, mint szenteskedő vénasszony elevenen eltemeti magát ezen sirba?

Az ajtóba lépett. Különös illat csapta meg, mintha tömjénfüst szállna a levegőben. Johanna csak most hallotta lépését s felütötte fáradt szemét, mely amint ráirányult, rögtön ama merev, alvajáró fényt öltötte, mi olyan fatálisan hatott Leóra.

Gyermekkori tiszteletéhez hasonló érzés fogta el. Össze kellett szednie erélyességét, hogy képes legyen daczos szabadsággal elébe lépni.

(Folytatása következik.)

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Beatus ille, qui procul negotiis, mert sem a rennesi, sem a belgrádi pör nem bántja, s nem kavarja fel nyugalmaát a megint nagyon bolygatott Hentzi-kérdés, nem veszi el nyugalmaát a cillii véres éjszaka, hanem paterna rura exercet bobus suis. Ami őkes magyar nyelven annyit teszen, hogy boldogok a tudatlanok. Istenem, mennyivel több boldog ember volna e földgolyón, ha a civilizáció a betűvetésre meg nem tanított volna bennünket, ha tagjainkat ruhába nem bujtatta volna, ha sok ilyen „ha“ még elmaradt volna.

Tulajdonképen mi is az a civilizáció? Konvencionális hazugságok konglomerátuma, melyekről már azt sem tudjuk, hogy hazugságok. Például, hogy egy párt említsek: a civilizáció egy óriás lépése volt, mikor az ember megtanulta, hogy a birka gyapját hogy kell átalakítani, hogy meztelenségünket elfödje, és azt hazudjuk ezzel a ruhaviselettel, hogy a birka gyapja csak azért nő, hogy mi viseljük, — nem azért, hogy a birka viselje! No igen, másképp nem nyírnók meg a birkát érte! Hát ez nem hazugság? Ha nekünk, embereknek szükségünk volna gyapjura, hát teremtetett volna az Isten nekünk is! — Hazugság, melyről most már azt sem tudjuk, hogy hazugság.

Vagy maradjunk a ruha mellett. Ugyebár, mennél civilizáltabb valamely nemzet, annál jobban ki van fejlődve nála a divat? Vagy az angolok és francziák nem hangadók a divat terén? No lám, és a divat micsoda? A hazugságoknak a végtelenbe vesző láncsora! Ma a magassarkú cipő divatos, — minden ember legalább négy ujjal akar magasabbnak látszani, mint

amilyen! Hát ez nem hazugság? Vagy mit mondjunk a nemrég divatban volt sonkás, puff, turbán meg nem tudom én, miféle ujakhoz, hát nem mind azt hazudta, hogy a felső kar legalább is háromszor olyan vastag, mint az egész test! No a fűzőről nem is akarok beszélni, az már a rejtettebb toilette-darabokhoz tartozik, hanem igenis előveszem a csipke-, szalma-, meg posztó és a többi kalapokat. Az egyiknek tolldíszét három struczmadár siratja valahol Afrikában, ha ugyan élnek még szegények, ez idegen tollakkal ékeskedik, hát nem hazudik itt a divat? A másik egy egész parkot hord a szalmakalapon. Bizony Isten, ha szüksége lenne az ember fejének arra, hogy virágok nőjjenek rajta, úgy alkotta volna a Teremtő, hogy a korálzátványok helyett az emberek fején induljon meg a vegetáció! Hát ugye, hogy hazugság minden?! Hazugság már csak azért is, mert teszem, ha én személyesíteni akarom az ártatlanságot, egy meztelen kis gyermeket kell festenem! Egy darabka ruhát nem szabad ráadnom, mert akkor már eltakarom az ártatlanság egy részét, belekontárkodom a természet művébe, mert eltitkolom egy részét annak, amit ő megteremtett, tehát már hazudom. Nézzünk körül pl. a templomokban, hogy igazam van-e? Ha a nuditás olyan égbe kiáltó volna, sem Rafael Madonnái körül, sem bármely más oltárképen vagy templomi díszben az angyalok teljes nuditásban helyet nem foglalhatnának. Ha igazam nem volna, Krisztus is legalább tőgában függne a keresztfán!

Csak hogy hát annyira át meg át telített bennünket a civilizáció ezekkel a hazugságokkal, hogy botrányosnak tartjuk ma már a természetességet! És nekünk akárhogy nem akaródzik, mégis csak ordítanunk kell a sakálokkal. Ma már a szokat sem hagyjuk meg eredeti nuditásukban; felöltöztetjük szép csilingelő ruhákba, s szalonképessé tesszük azt a szót, melynek tulajdonkép a csapszékben sincs helye, a félvilági hölgyekről regényeket írnak nemcsak Zola, de sokan mások is! Vagy hogy messze ne menjek, a meztelenséget magam is következetesen „nuditás“-nak nevezem ebben a csevegésben, pedig csak egy és ugyanaz a gondolat, a fogalom rejlik mögötte! Egy férjesasszony „kedveséről“ egész hangosan beszélhetek abban a társaságban is, mely megkívánja, hogy a „bűdösséget“ „kellemetlen szagnak“ nevezzem. (És angolos, de azért előkelő arcifintorítással fordul el tőlem társaságom, ha inget mondok fehérnemű helyett, vagy ha „eszménykép“ helyett „szerető“ csúszik ki a számon.)

Oh, kitünő mester a civilizáció, még arra is megtanít, hogy kell a gondolatokat más mezbe bujtatni, pl.: „Vigyen el az ördög“, — ezt ma így ejtik ki: „Szerencsés jó reggelt kívánok!“ — „Micsoda, szél hozta ezt már megint?“ — ennek ez a civilizált alakja: „Örülök a szerencsének, az Isten hozta.“ Vagy ha egy kellemetlen vendégünk távozik s azt kívánjuk, hogy akkor lássuk, mikor a hátunk közepét, azt ezekkel a szavakkal adjuk tudtára: „De ne olyan ritkán tessék jönni! Minél hamarabb legyen szerencsénk!“

Az igazat megvallva, az emberiség egy cseppet sem lett boldogabb a civilizáció sok-sok áldása mellett sem. Kell-e boldogabb ember, mint az a pápua, aki önelégülten rág egy kis maradék hideg misszionárust s kinek ezzel minden vágya betölt?

Aztán maga a civilizáció ugyan micsoda, mint egy üres, különben talán épen ezért elég hangzatos jelszó, amely csak arra jó, hogy az igénytelen s épp ezért boldog emberek szívébe vágyakat, igényeket csepegtessen s boldogtalanná tegye őket?

És azok a nagyon szolgálatkész európai és amerikai nagyhatalmak, melyek tüzzel-vassal terjesztik a civilizációt a vadak közt, ugyan a civilizációért teszik? — Ez is csak hazugság, kicsiny nekik Maczedónia, keresnek más földeket, ahol az olyan nagyon olesó embervér árán megvethetik a lábukat! Civilizálják a vadakat? Hát mióta lehet a sast galambbá változtatni, a Szahara oroszlánja mióta lesz báránynya?! Dehogy, az a hangzatos jelszó csak arra jó, hogy kipusztítsák az őslakókat. Nézzük meg Amerikát. Hány vörösbőrű fia van, pedig négyszáz évvel ezelőtt még fehér ember alig volt az egész világrészen! Hát ezeknek a vörösbőrűeknek kellett a civilizáció? Dehogy! Kellett a fehérnek — a vörösbőrűek földje, meg aranyja!

De egyre mégis jó a civilizáció, hogy én, aki eltévedtem volna a rennesi, belgrádi pörök, a Hentzi-kérdés, meg a cillii véres éjszaka labirintusában, hogy én erről fecseghettem s így egy kis szofizmával sikerült a heti tárczámat megírni.

Én.

KÉPEINKHEZ.

Sándor szerb király született Belgrádban 1876. augusztus 14-én, atyja I. Milán szerb király és anyja Keesko Natália. Milán 1889. márczius 6-án egészen

váratlanul lemondott a trónról kiskorú fia javára. — 1890-ben a Kraljevo városa melletti zicsai ósrégi koronázási templomban Mihály metropolita Szerbia királyává kente fel. 1893. április 14. és 15-ike közti éjjel államesínyyel kezéhez vette a hatalmat. 1891-ben megkapta a Szent István-rend nagykeresztjét. Európa érdeklődése különösen azóta fordult a fiatal uralkodó felé, amióta a közelmúltban atyja ellen elkövetett merénylet miatt fel függesztette Szerbia alkotmányát, kihirdette az ostromállapotot, s amióta a statáriális bíróság a merénylők bűnpörét tárgyalja.

Az ünnep után. Mint egy nagyszerű hangverse ny végső akkordja csengenek ma is fülünkbe azok a szebbnél szebb eszmék, gondolatok, melyek halhatatlan költőnk és szabadsághősünk Petőfi halálának félszázados évfordulóján elhangzottak. Örömmünnepet ült akkor a nemzet — bár a gyásznak napja volt. — Örömmünnepe volt azért, mert egy örökön fénylő üstökös feltűnését ünnepeltük, nem halt meg Petőfi, ő él minden magyar szívében ma is s hogy különösen e napon volt visszhangos dalaitól, nevétől a Kárpátok oldala s a végtelenbe vesző alföld, örömmünnepe volt ez, mert bebizonyította, hogy mily mélyen érezzük mi azon perc jelentőségét, melyben hazánk e hü fiával szegényebb, de egy félistennel gazdagabb lett, kinek emléke ma csakugy, mint lángszava ötvenegy éve talpra állít és egyesít minden igaz magyart. A Budapesten lefolyt Petőfi ünnepély két mozzanatát mutatjuk be olvasóinknak jelen képünkön.

A fürdőzés. Hol a boldogság mostanában? — a hideg, hűvös habokban. Ez ugyan egy kissé szabadon van czitálva, de így annál aktuálisabb, megmondhatja ki-ki. A kánikula, a kutyácska égi jegyében jár a földünk, ilyenkor a nap sugarai a legmerőlegebben esnek földünkre, s így természetesen reánk is. Izzadunk is eleget, s ha lehet a hűvös habokban vagyunk. Ez a legokosabb is, amit tehetünk, ha követjük azoknak a kis gyerekeknek a példáját, kiket ezen képünkön bemutatunk, a friss víz megerősíti a melegtől ellankadt tagjainkat, megacézolja idegeinket, s ami fő: lehűti forró vérünket egy kissé, visszadja munkakedvünket, mert ilyen melegben még az élet fűszere, a munka sem izlik a melegtől gyötört emberi szervezetnek, melynek egyébként az volna legrettenetesebb büntetése, ha mindennemű munkát eltiltanának neki.

A virágok tündére vonul a határba, minden, minden olyan sóvárogva várja, a mező elhagyott, nincs ünnepi dísz, a tündér miljónyi virággal hinti be. Meghozza a virág a dalos madárkát, vígan csicsergi most szerelmes nótáját, virágról-virágra röpköd a kis méhe, be-bepillant itt s ott, van-e egy kis méze. Majd a pillangó jön, ez az ingyenélő a virágra nem száll, talán attól fél ő, hogy a színes szirmok, mik csábítják, hívják, vészt rejtenek méhükben, megcsokitják szárnyát! A boczi a réten örömben ugrál, a nyakára kötött kolompnak hangjánál. — Hát a szerelmesek! Azok is eljönnek köszönetet adni a jó kis tündérnek, ki virágot adott, hogy amit nem mernek egymásnak mondani, e virág mondja meg. Szóval nagy az öröm, hová csak lába ér, mindenütt örömet hagy e jó kis tündér. Egy helyt áll csak búsan, bánatosan, némán, hiába hinti szét, nem terem már virág — két megtört szív sirján!

Az erdő szépe. Élt egyszer valahol egy nagyon sűrű rengetegben egy erdész; öreg volt már nagyon az istenadta s nagyon kereste már a sirt, de addig nem akart meghalni, míg kis unokáját, az erdő szépét, boldognak nem tudta. Történt, hogy az öreg erdészt egyik fiatal kollégája felkereste, vesztére, mert otffelejtette lelkét az erdő szépének szép szemében. Égett a vágytól, hogy a kislány az övé legyen, de az a leányka olyan hideg volt, akár a márvány, s az epekedőnek még csak egy mosolyt sem juttatott. Egyszer a fiatal földesúr vetődött az öreg erdész kunyhójába, akinek volt már felesége. Ez szemet vetett a leányra, s csábította, hogy le-

törje a liliumot. A leányka szíve megolvadt, mindig gyakrabban és gyakrabban találkoztak, egyszer a földesúr azt akarta, hogy a leányka jöjjön éjjel ki az erdőbe, amikor az öreg erdész nincs vele, s a leánykát hajtotta a vére, megszökött a csendes erdészlakból, ahol eddig oly tiszta és oly boldog volt, hogy tiltott úton találja meg boldogságát. — És az utolsó felvonás? A találkozó helyén ott feküdt a fiatal földesúr átlőtt szívvél! A leányka sirt, jajgatott fájdalomában s nem tudta, hogy az tett vele leginkább jót, ki e legnagyobb fájdalmat okozta. — A fiatal erdész nem látogatta többet meg öreg kollégáját.

LÓVERSENYEK.

A lóversenyeket látogató t. közönség ama része, mely okvetlen kimegy akár szép, akár rossz idő van: a Lovaregylet főpénztársága által tisztelettel felkéretik — saját kényelme érdekében — mert künn a versenytéren nagy a tolongás a pénztáraknál (pedig 18—20 pénztár van), hogy belépti jegyeit délelőtt benn a városban, a programokon megjelölt **dohánytőzsdékben előre megváltani** sziveskedjék.

Másrésről felkéretik a közönség, hogy belépti jegyét az öltönyön kívül **láthatólag kitűzni** sziveskedjék, s így az ellenőrség részéről felszólításokat mellőzhesse.

SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Kérjük előfizetőinket, hogy azok kik az előfizetők postájában levelezni óhajtanak, csak egy közleményt küldjenek be, mert a roppant túlhalmozódás miatt különben képtelenek vagyunk mind adni. — **M. K.** Egy kis kibővítéssel hovahamarabb sorát ejtjük. — **G. J.** Nem arányos a beosztás, nagyon soká tart, míg a bevezetésen átesik. Sok humorral van megírva, de a csevegésnek, ha szabadabb is az alakja, bizonyos formákat és szabályokat nem szabad szem elől téveszteni. — **G. D. M.** Sorát ejtjük. — **Zs. B.** Úgyes dolgok, sorra ejtjük őket; ha nem is épen akkor, amikor kívánja, mert a közlemények beosztását fenn kell tartanunk magunknak. — **K. M. O.** Sem az első, sem a második; a harmadik így már inkább, amit még simítani kell rajta, azt majd magunk végezzük el. — **Ifj. Cs. A.** A beküldött verseknek csak egy volna némi értékük, ha egy genre-kép keretében jelennének meg, pl. ha leírná az összes lakodalmi szokásokat ezeknek keretén belül természetesen helyet nyerhetnének a fől szolgáló vőfélyek verses köszöntői is. A versalánynál a jó rím egyik elengedhetetlen kellék, ami pedig az imádságok travestálását illeti, ez a vallásos érzületet sérthetné. Ez, hogy úgy mondjuk, Blumauerizmus. — **S. L. J.** A regényre már régebben egyszer izentünk, hogy melyik számban, annak most nem nézhetünk utána, mellékletnek kevés és egy hosszabb elbeszéléssel sem lehet rajta bővíteni, hanem majd a lapban kerítjük sorát az ujonnan küldöttel együtt. Dehogy kerül oda. — **K. B.** Nem ment ugyan hibáktól, de majd — biztatáskép — mutatis mutandis sorát ejtjük. — **A. V.** A beküldött versekkel meglátszik, hogy, aki írta őket, annak a szíve telve volt érzelmmel és hogy gondolatait úgy írta le, ahogy azok szívében — vagy fejcskékjében? — fakadtak. Persze az ilyen közvetlen érzelmeknek és gondolatoknak az alak nagy ellensége, s a kifejezésükön csak rontana, ha itt is, ott is elnyesegetne belőlük az alak kedvéért, nem is teszi és ez a verseknek a hibája, ha az alak a tartalomnak megfelelően, kész örömetest tért adnánk nekik mi is. Annak az ismert egyéniségnek annyiban mégis igazsága volt, hogy pirulni miattuk egyáltalán nincs oka. — **Páciens.** Forduljon bájjával dr. Grosz Sándor fogorvos urhoz: Károly-körut 7. szám Budapest. Ő ad majd gyógyszerrel fájdalom ellen. Ilyenkor legjobb egy fogorvos tanácsát kérni, többet ér az, mint megannyi háziszert! — **H. S.** Nagy hibája mindeniknek, hogy a kifejezésekkel küzködik. Ha benéznek kék szemed tükrébe, Meglátom ott enkékem *bevésvé!* — Vagy: Patak partján *diófa* lesz *nyughelyem!* stb., mi értjük, hogy mit akar mondani — de azért mégis eltéveszti a hatást, mert nem mindenki gondol e sorokból arra, hogy a *diófa alatt*, hanem a legtöbb önkéntelenül is arra gondol, hogy a diófán akar nyugodni. — *Több kéziratról jövő számunkban.*

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: FARAGÓ SIMON.

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Prófeta-utca 7. szám.